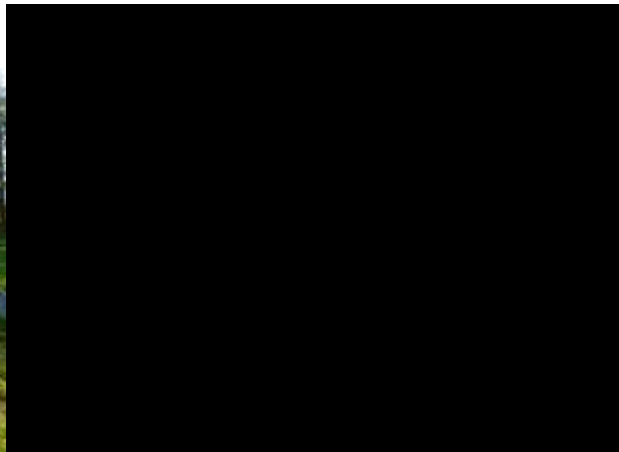

Debatt: Säkra fäbodbrukets framtid som hållbar livsstil

Småbrukets betydelse har alltmer synliggjorts i den mediala diskussionen på senare tid. "Äntligen!", utbrister vi från fäbodrörelsen. Det är på tiden att vi blir fler som ser värdet av våra småbruk, fäbodbruk och utmarksbruk. Som ser betydelsen av de små gårdarnas mosaik i landskapet. Som förstår vikten av fäbodarnas roll i skogslandskapet.

Hedbodarnas levande fäbod i Dalarna där det produceras ost, smör och messmör från handmjölkade fjällnära kor. Foto: Victoria J Törnqvist

Från fäbodrörelsen är vi övertygade om att det finns en stor outnyttjad foderareal i vår svenska skog som motsvarar flera miljarder kronor. Dessa resurser kan tas tillvara genom ett aktivare bete i skogen, vilket kan möjliggöras bland annat genom att skapa bättre ekonomiska förutsättningar för små-, fäbod- och utmarksbruk.

Redan idag utgår olika bidrag för att hålla djur i fäbodmiljöer, till exempel stöd för bevarande av biologisk mångfald. Både ur ett socialt, natur- och miljömässigt hållbarhetsperspektiv fungerar fäbodbruket alldeles utmärkt - men trots oavbrutet hårt arbetande brukare så är det långt ifrån ekonomiskt hållbart. Bidragen är för små och priset på livsmedlen som produceras är för lågt.

Potentialen finns för fäbodbruket att bli den verkligt stora utmanaren för hållbar utveckling!

Höjda bidrag och höjda priser som visar mervärdet för lokalproducerade produkter skulle säkra fäbodbrukets framtid som hållbar livsstil. Potentialen finns för fäbodbruket att bli den verkligt stora utmanaren för hållbar utveckling!

Blommor och andra rödlistade arter lever i symbios med djur och brukare. Utan ett aktivt brukande kommer många av de små fäbodöar som fortfarande finns skogslandskapet att försvinna. För att möjliggöra det nödvändiga aktiva brukandet måste även lagar och regler förenklas. Nuvarande regeltillämpning som ofta försvårar den småskaliga produktionen av till exempel ost och smör är inte en hållbar väg för framtiden. Småskalighetens fördelar bör istället utnyttjas och när direktförsäljning av produkter sker i liten skala borde eventuella uppkomna problem helt enkelt kunna spåras genom att fråga producenten vilka som köpt produkten.

Fäbodrörelsen anser att det ska vara ekonomiskt försvarbart att driva småbruk, finnboställen, fäbodvallar med mera. Vi vill att tusen blommor ska blomma om och om igen genom att se till att vi har småbrukare och fäbodbrukare som bedriver ett aktivt bete på skogen som det också går att leva på. Idag står många fäbodvallar tomma från fädot - växer igen och ruttnar ner. Andra har utvecklats till rena sommarstugeområden, vilket riskerar bromsa ett aktivt brukande, då fritt betande djur och fritidshusägares blomsterrabatter inte alltid samsas väl.

Det gäller också att tänka nytt. I flera fall skulle marker kunna arrenderas ut för att återigen användas, men med lite nya, kreativa synsätt. Det är inte själva ägandet som avgör eller utgör den biologiska mångfalden, utan det är ett aktivt brukande.

Fäbodrörelsen i Sverige vill se och arbetar för bland annat:

- Nya former för ersättningar som utgår ifrån brukarens och brukandets förutsättningar
- Höjda och förändrade ersättningsnivåer
- En samordnad myndighetsfunktion för utveckling och stöd till fäbodbruket
- En rovdjurspolitik där brukarna och tamdjurens intressen står i centrum, inte minst ekonomiskt

Kenneth Johansson, *Falun, ordförande*

Styrelseledamöterna;

Olle Berglund, *Ovanåker*

Dennis Olsson, *Gävle*

Carin Gisslén-Schönning, *Holmsveden*

Victoria Johansson Törnqvist, *Bjursås*

John Arne Thyselius, *Åsarne*

Ingela Kåreskog, *Stöllet*

Svante Johansson, *Ytterhogdal*